

PROGRAMES

Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB
Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB
Màster en Grups i Psicodrama per l'IL3-UB

CURS 2021/2022

INTRODUCCIÓ

Es desenvolupa un programa de formació en 2 anys (60 crèdits ECTS). Un primer any que consisteix en les assignatures corresponents al títol d'*Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama* i les corresponents al títol de *Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama*. I un segon any que completa el *Màster en Grups i Psicodrama*, que té dues especialitzacions: Especialització en Salut Mental, i Especialització en Organitzacions i Empreses.

La psicoteràpia de grup i el psicodrama són aplicables als camps de la salut, de l'educació, de la comunitat i de les organitzacions i l'empresa. En aquest programa s'estudia el marc teòric i els aspectes tècnics per al desenvolupament de tasques de prevenció, atenció i rehabilitació en el camp de la salut mental, i l'entrenament dels rols professionals en organitzacions i empreses.

El Psicodrama i la Psicoteràpia de grup estan àmpliament implantats en el món i compten amb associacions internacionals i nacionals que desenvolupen jornades i congressos regularment: "The International Association for Group Psychotherapy and Group Processes" (IAGP), la "Sociedad Española de Psicoterapia y Técnicas de Grupo" (SEPTG) i la "Asociación Española de Psicodrama" (AEP). Està extensament demostrada la utilitat de les seves aplicacions, i avaluats els seus resultats a la clínica, l'educació, l'atenció comunitària i la intervenció i gestió en organitzacions i empreses. Existeixen nombroses publicacions, articles i bibliografia, així com investigacions, en el camp del psicodrama i de la psicoteràpia de grup. Tot i així no existien, fins ara, a Catalunya programes de formació de postgrau amb titulació universitària en psicodrama.

Pel que fa al Màster en Grups i Psicodrama especialitzat en Salut Mental.

El psicodrama va ser creat per Jacob Levy Moreno en l'any 1910 a Viena. El 1925 Moreno es trasllada als Estats Units i encunya el terme Psicoteràpia de Grup (1931). El 1953, s'inicia l'aplicació del psicodrama a França per Anne Ancelin Schutzenberger; a Llatinoamèrica ho fa Jaime Rojas-Bermúdez, Carlos Martínez Bouquet i Eduardo Pavlovsky. Veiem al llarg de la història, a més a més del morenino, el desenvolupament de diverses modalitats de psicodrama: psicoanalític, gestàltic, sistèmic. El psicodrama també és precursor de diferents tècniques de gran difusió que utilitzen la dramatització i els recursos creatius com la teràpia gestalt, les tècniques de modelatge en psicoteràpia sistèmica, la dramatització en les constel·lacions familiars, l'escenateràpia, el dramateràpia, la dansateràpia, l'art-teràpia, el psicodrama pedagògic, el teatre social o la gestió i anàlisi d'organitzacions i empreses. Aquest ampli conjunt de mètodes i tècniques li deuen al psicodrama molts dels seus fonaments teòrics i tècnics bàsics.

Pel que fa a la psicoteràpia de grup, hi ha hagut durant el segle passat diversos i importants desenvolupaments amb els quals el psicodrama s'enriqueix (Slavson, Bion, Foulkes, Pichon-Rivière, Anzieu, Kaes). La teoria del cos en psicodrama, la teoria de l'escena en psicoteràpia i la

psicopatologia psicodramàtica vénen a completar les grans unitats temàtiques que formen part de la formació teòrica del programa.

La psicoteràpia de grup aprofita les forces de la dinàmica grupal: cohesió, participació, suport mutu, i les característiques grupals de la ment humana per generar processos de transformació en els diferents camps d'aplicació de la psicoteràpia de grup.

L'escissió que la cultura propicia entre el cos i la ment, entre el pensament i l'acció, han anat generant els seus efectes; amb el psicodrama descobrim una manera d'apropar aquests mons dividits. La psicoteràpia de grup i el psicodrama constitueixen una articulació d'instruments que considerem de gran valor en els camps de la transformació terapèutica i social.

Pel que fa a la formació pràctica es desenvolupen diversos entrenaments: actoral, en la direcció escènica, de teatre amb objectes, de l'ús de tecnologies, del rol de director i jo-auxiliar de psicodrama i del rol de psicoterapeuta de grup. Es realitzen simulacions de casos en les diferents aplicacions del psicodrama i la psicoteràpia de grup. A partir del segon nivell està prevista la realització d'un programa de pràctiques a institucions públiques i privades.

Pel que fa al **Màster en Grups i Psicodrama especialitzat en Organitzacions i Empreses**.

Durant els últims 20 anys s'han desenvolupat diferents programes d'entrenament en aquest camp. Al nostre programa articulem l'entrenament teòric sobre les àrees funcionals de la empresa (estratègia, direcció general, marketing, ventes) i pràctic en el camp de la gestió integral de les persones en organitzacions i empreses, així com la gestió d'equips, lideratge i resolució de conflictes.

L'objectiu del programa és el desenvolupament dels participants en l'autoconeixement i el domini de les diverses tècniques que desenvolupen aspectes com: motivació, creativitat, innovació, habilitats i competències.

Des d'una perspectiva dinàmica de la concepció del treball en equip i l'acció col·lectiva, el treball és producte d'una interacció complexa entre les tasques organitzades i les relacions emocionals (conscients i inconscients) que interfereixen o cohesionen els equips.

Molts dels programes actuals se centren en les qüestions organitzatives i funcionals que es desenvolupen als grups, però deixen de banda o no aporten suficients coneixements per a la comprensió de l'experiència emocional i intersubjectiva individual, vincular i grupal.

Al nostre programa valorem l'experiència d'aprenentatge interdisciplinari en aquests diferents camps del coneixement que incideixen en el desenvolupament integral d'individus, grups, organitzacions i empreses.

OBJECTIUS

Estudi teòric i entrenament tècnic en psicoteràpia de grup i psicodrama que permetin desenvolupar tasques de prevenció, atenció i rehabilitació, en el camp de la salut mental (Especialització en Salut Mental), i anàlisi i intervenció en equips de treball en el camp de les organitzacions i les empreses (Especialització en Organitzacions i Empreses).

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòriques. Entrenament pel rol de coordinador de grup, de psicoterapeuta de grup i de psicodramatista. Aprenentatge a través de l'experiència vivencial. Elaboració de treballs teòrics i d'investigació. Estudi i entrenament de les metodologies de treball online. Pràctiques clíniques.

- **Expert en grup, psicodrama i intervenció online**, serà realitzat de forma online. Un 65% de manera virtual a través de videoconferència interactiva mitjançant la plataforma Zoom i un 35% a través d'un campus virtual mitjançant la plataforma Moodle, bàsicament utilitzant comunicació textual asincrònica.
- Als programes de **Postgrau** i **Màster** s'usarà una metodologia predominantment presencial.

A QUI S'ADREÇA?

Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama:

Graduats, llicenciats o diplomats en estudis vinculats al camp de la salut, la salut mental, l'educació, les arts i l'empresa.

* Interessats sense titulació veure l'apartat de TITULACIÓ I ACREDITACIÓ.

Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama:

Metges (amb formació en salut mental) i psicòlegs.

En les entrevistes d'admissió es tindran en compte altres titulacions i competències curriculars, així com la formació teòrica i tècnica i l'experiència en el camp de la salut mental.

* Interessats sense titulació veure l'apartat de TITULACIÓ I ACREDITACIÓ.

Màster en grups i psicodrama:

a) Especialització en Salut Mental.

Metges (amb formació en salut mental) i psicòlegs.

En les entrevistes d'admissió es tindran en compte altres titulacions i competències curriculars, així com la formació teòrica i tècnica i l'experiència en el camp de la salut mental.

* Interessats sense titulació veure l'apartat de TITULACIÓ I ACREDITACIÓ.

b) Especialització en Organitzacions i Empreses.

Graduats, llicenciats o diplomats en interessats en els àmbits de la gestió de persones i de grups professionals, en les diverses àrees d'organitzacions i empreses. Assessor o consultors en l'àmbit empresarial que requereixi la intervenció en processos individuals i grupals.

* Interessats sense titulació veure l'apartat de TITULACIÓ I ACREDITACIÓ.

ÍNDEX D'UNITATS TEMÀTIQUES

TEORIA

- T1. Història de la psicoteràpia de grup i el psicodrama.
- T2. Teoria psicodramàtica.
- T3. Teoria dels grups.
- T4. Teoria de l'escena en psicodrama.
- T5. Teoria del cos en psicodrama. Ç
- T6. Teoria dels objectes en psicodrama.
- T7. Psicopatologia psicodramàtica.
- T8. Psicoteràpia de grup i psicodrama.
- T9. Metodologia d'investigació en psicoteràpia de grup i psicodrama.
- T10. Teoria de l'empresa i les organitzacions. Mètodes d'intervenció en grups i tècniques d'acció.

PRÀCTICA: TÈCNICA I ENTRENAMENT

- P1. La sessió de psicodrama.
- P2. L'equip psicodramàtic.
- P3. Tècniques psicodramàtiques.
- P4. Entrenament en coordinació de grups.
- P5. Entrenament corporal en psicodrama.
- P6. Entrenament actoral en psicodrama.
- P7. Direcció escènica en psicodrama.
- P8. Role playing per al entrenament dels rols de Director i de Jo-Auxiliar de Psicodrama i de Psicoterapeuta de grup en diverses aplicacions.
- P9. (SM). Estructuració del rol de coordinador de grup i psicodramatista
- P9. (OiE). Estructuració del rol del coordinador de grup i psicodramatista
- P10. Entrenament en Coaching, Consultoria i Mentoring (OiE).

NIVELLS	TÍTOL	MÒDULS	ECTS
NIVELL 1	Expert en Grups, psicodrama i intervencions online	<ul style="list-style-type: none"> • M.1 (8 ECTS): Teoria i tècnica dels grups i el psicodrama. • M.2 (7 ECTS): Aplicacions dels grups i el psicodrama. 	15 ECTS
NIVELL 2	Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama	<ul style="list-style-type: none"> • M.3 (6 ECTS): Teoria i tècnica avançada en grups i psicodrama. • M.4 (3 ECTS): Taller de tècniques. • M.5 (6 ECTS): Pràctiques institucionals i d'investigació. 	15 ECTS
NIVELL 3	Màster en Grups i Psicodrama	<ul style="list-style-type: none"> • M.6 (8 ECTS): Teoria i tècnica avançada en psicoteràpia de grups i psicodrama 2. • M.7 (9 ECTS): Teoria i tècnica en diverses psicoteràpies. • M.8 (4 crèdits ECTS): Estructuració del rol de psicoterapeuta de grup i psicodramatista. • M.9 (3 ECTS): Pràctiques institucionals i privades • M.10 (6 ECTS): Treball final de màster. 	30 ECTS

Expert en Grups Psicodrama i Intervencions Online

NIVELL 1 (125 hores / 15 crèdits ECTS.)

Equivalent a *Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama.*

MÒDUL 1

TEORIA I TÈCNICA EN GRUPS I PSICODRAMA

8 crèdits ECTS. 65 hores.

Objectius del mòdul: adquirir coneixements teòrics i tècnics respecte a la coordinació de grups i les tècniques psicodramàtiques. La seva història, les bases i els nous desenvolupaments.

SEMINARI 1. Divendres 29 i dissabte 30 d'octubre de 2021

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

1.1. Teoria via Zoom (2h)

Història del Psicodrama i de la Psicoteràpia de Grup.

Equip Docent: Raúl Vaimberg.

1.2. Teoria via Zoom (3h)

Introducció al Psicodrama.

Teoria psicodramàtica clàssica (J.L. Moreno).

Doble, mirall i intercanvi de rols.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

1.3. Tècnica via Zoom (3h)

La sessió de psicodrama.

Tres contextos: social, grupal i dramàtic.

Cinc instruments: protagonista, escenari, jo-auxiliar, director i auditori.

Tres etapes: caldejament, dramatització i anàlisi de l'escena.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SEMINARI 2: 12 i 13 de novembre de 2021

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

2.1. Teoria via Zoom (2h)

Psicologia normal i psicopatologia en Psicodrama. Representació, acció, cos, espai i joc. Grans síndromes psicopatològiques.

Equip Docent: Raúl Vaimberg, Tali Vaimberg.

2.2. Teoria i Tècnica via Zoom(2h)

Aproximació al treball corporal en psicodrama i psicoteràpia de grup.

Esquema corporal i imatge del cos.

Equip Docent: Fernando Latas i Mònica Lombardo.

2.3. Tècnica via Zoom (4h)

L'equip psicodramàtic. El rol de Director de psicodrama. El rol de Jo-auxiliar de psicodrama. EL tècnic online (2h).

Equip Docent: Lara Vaimberg i Raúl Vaimberg

Entrenament actoral. EL cos i l'espai.

Espai: com transformar l'espai real en un espai de ficció. La relació de l'actor/actriu amb l'espai escènic. El cos a l'espai virtual (2h).

Equip Docent: Meritxell Santamaría i Mònica Lombardo.

SEMINARI 3. 17 i 18 de desembre de 2021

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

3.1. Teoria (4h)

Revisió de les tasques de l'inici (1h)

Distribució de treballs per a la presentació en Zoom (1h)

3.1. Tècnica via Zoom (2h)

Entrenament actoral. La construcció d'escenes a partir d'imatges i del cos a l'espai.

Escena i dramàtúrgia / creació de situacions on apareixen intencions concretes. Treballem a partir de les imatges del cos a l'espai (2h).

Equip Docent: Meritxell Santamaría i Mònica Lombardo.

3.2. Teoria i Tècnica (4h)

Elements de la Direcció escènica

Equip Docent: Antonio Simón Rodríguez i Raúl Vaimberg.

3.3. Espai disponible

Grups i Psicodrama 1. Definició de grup. Integració de conceptes. Fases de dinàmica grupal.

Els grups online.

Teoria dels grups.

Canvi d'horari.

(2h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Cristina Taboada.

SEMINARI 4. 14 i 15 de gener de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

4.1. Teoria via Zoom (4h)

El cos en Psicodrama. Tècnica corporal. Imatge inconscient del cos.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mònica Lombardo.

4.2. Teoria (2h)

Teoria de l'Escena. L'escena online. Noves conceptualitzacions teòriques sobre la realitat psíquica, la realitat transicional, la realitat social i la realitat online.

L'escena i el lloc de l'espectador.

Interlocutors imaginaris de l'escena.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mònica Lombardo.

4.3. Tècnica (2h)

Màscara online.

Equip Docent: Lluís Graells i Raúl Vaimberg.

SEMINARI 5. 4 i 5 de febrer de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

5.1. Teoria via Zoom (2h)

Psicopatologia Psicodramàtica 2.

Matrius escèniques. Matrius escèniques en el ciberespai. Neurosi i Psicosi.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Tali Vaimberg.

5.2. Teoria i Tècnica (4h)

Grups i Psicodrama 2.

Mecanismes de canvi i transformacions a través dels grups i l'acció dramàtica.

Empatia i transferència. Senyalament, interpretació, escenificació.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Grupanàlisi i Psicoteràpia psicoanalítica de grup. Foulkes. Bion.

Equip Docent: Lluís Albaigès, Joan Manuel Blanqué, Raúl Vaimberg. (2hs)

5.3. Tècnica via Zoom

Psicodrama Corporal online (2h)

Equip Docent: Mónica Lombardo, Raúl Vaimberg, Pau Sastre, Carlos Pérez, Berta Peñalver.

MÒDUL 2

APLICACIONS DE LA PSICOTERÀPIA DE GRUP I EL PSICODRAMA

7 crèdits ECTS. 60 hores.

Objectius del mòdul: Estudiar a nivell teòric-tècnic les aplicacions del psicodrama i dels grups en els diferents àmbits (salut mental, educació i empresa), edats (nens, adolescents, adults i tercera edat) i modalitats (individual, grupal i comunitària).

SEMINARI 6. 4 i 5 de març de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

6.1. Teoria via Zoom (2h)

Neurosis i patologies frontereres.

Equip Docent: Raúl Vaimberg.

6.2. Tècnica via Zoom (4h)

Objecte intermediari i objecte transicional. Taller de titelles i màscares.

Equip Docent: Andreu Carandell i Mónica Lombardo.

6.3. Teoria i Tècnica via Zoom (2h)

Teoria teatral. Procés de l'escena i procés terapèutic.

Entrenament per la posada en escena, hipòtesi dramàtica i hipòtesi terapèutica.

Equip Docent; Raúl Vaimberg.

SEMINARI 7. 8 i 9 d'abril de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

7.1. Teoria via Zoom (2h)

Metodologies d'investigació en grups en acció.

Equip Docent: Maria Teresa Anguera.

7.2. Tècnica via Zoom (4h)

Tècnica corporal online. Cas clínic (2h)

Equip Docent: Gastón Auguste, Carlos Pérez i Mònica Lombardo.

Entrenament actoral. El personatge. Construcció física i treball intern (2h).

Equip Docent: Meritxell Santamaría i Mònica Lombardo.

7.3. Teoria i Tècnica (2h)

Grup online. Haim Weinberg (2h)

SEMINARI 8. 6 i 7 de maig de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

8.1. Teoria via Zoom(4h)

Diferents orientacions clíniques.

Equip Docent: Pablo Álvarez Valcarce

8.2. Teoria i Tècnica (4h)

Psicodrama corporal. Psicossomàtiques. (2h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg, Mónica Lombardo.

Social Dreaming Matrix online (2h)

Equip Docent: Maurizio Gassau

8.3. Tècnica (4h)

Grupanàlisi i Psicoteràpia de grup. Foulkes. Bion.

Equip Docent: Lluís Albaigès, Joan Manuel Blanqué, Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SEMINARI 9. 10 i 11 de juny de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

9.1. Teoria via Zoom (2h)

Psicodrama i Dramateràpia.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Pedro Torres.

9.2. Tècnica via Zoom (2h)

Grupanàlisi online.

Equip Docent: Ernesto González de Mendibil

9.3. Teoria i Tècnica via Zoom (4h)

Psicoanàlisis de nens i adolescents. Tècniques online en l'abordatge amb nens i adolescents.

Equip Docent: Begonya Vázquez (3h)

Teatre amb nens de 0 a 6 anys.

Equip Docent: Esther Westermeyer i Tali Vaimberg (1h)

SEMINARI 10. 1 i 2 de juliol de 2022

Divendres de 18.00h a 22.00h

Dissabte de 16.00h a 20.00h

10.1. Teoria i tècnica via Zoom

Psicodrama públic online (3h)

Equip Docent: Mariàngela Weschler i equip

10.2. Teoria i Tècnica via Zoom

Arts Plàstiques i psicodrama. Plataformes de creació col·lectiva online (2h)

Equip Docent: Mónica Lombardo i Marta Mercadé.

10.3. Avaluació psicodramàtica del procés d'aprenentatge i del grup (3h)

Postgrau en Grups i Psicodrama

NIVELL 2 (125 hores / 15 crèdits ECTS). Nivells 1 + 2 = Equivalent al Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama.

MÒDUL 3

TEORIA I TÈCNICA AVANÇADES EN PSICOTERÀPIA DE GRUP I PSICODRAMA

6 crèdits ECTS. 55 hores.

Objectius del mòdul: Aprofundir en els conceptes i els instruments d'intervenció per a l'exercici del rol de psicoterapeuta de grup i psicodramatista.

Seminaris teòric-tècnic avançat que recorreran bàsicament sobre dos eixos temàtics:

- a) Les escenes del coordinador de grups i del psicodramatista.
- b) Integració de conceptes teòrics i la seva instrumentació tècnica.

MÒDUL 4

TALLERS DE TÈCNICA

3 crèdits ECTS. 30 hores.

Objectius del mòdul: Activitat eminentment pràctica en format de tallers, coparticipant professors de psicoteràpia de grup i psicodrama, i professors d'arts escèniques i arts plàstiques.

MÒDUL 5

PRÀCTIQUES INSTITUCIONALS I D'INVESTIGACIÓ

6 crèdits ECTS. 40 hores.

Pràctiques clíniques i d'investigació.

Objectius del mòdul: Realització d'una experiència d'aplicació de la psicoteràpia de grup i el psicodrama en institucions de salut mental públiques o privades o en organitzacions o empreses. Realització d'un treball d'investigació.

Modalitat A

Els alumnes que realitzin aquest mòdul en la modalitat de pràctiques, participaran activament en grups de psicoteràpia de grup i de psicodrama o en grups de treball, com a co-terapeutes, coordinadors o observadors. També realitzaran supervisions amb professors del postgrau i amb els diversos participants dels equips de treball. Cada alumne tindrà assignat un tutor. Els alumnes convindran els horaris amb els tutors i els centres.

Modalitat B

Els alumnes que puguin acreditar experiència prèvia participaran activament en un treball d'investigació o desenvolupament d'un projecte. Es produirà un treball que es discutirà grupalment i

es tutoritzarà individualment, incloent l'elaboració del disseny, revisió d'esborranys, correcció de textos, y l'elaboració d'una estratègia d'avaluació de resultats i d'aplicació de metodologies.

DESCRIPCIÓ DE SESSIONS, SEMINARIS I TALLERS (MÒDULS 3, 4 i 5)

SESSIÓ 1. 27 d'octubre de 2021

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M4). El grup i la creativitat com a eina de transformació psicològica i social. (3:30h)

Tècniques d'integració grupal. Tècniques creatives en el grup.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 2. 17 de novembre de 2021

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Estructuració del rol de coordinador de grup i psicodramatista. (3:30h)

Les escenes del coordinador del grup i del psicodramatista. Doble. Mirall.

Inversió de rols. Escenificació.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SEMINARI 1. 26 i 27 de novembre de 2021

Divendres de 18.00h a 20.30h

1.1. (M3) Teoria i tècnica dels objectes en grups i psicodrama. (1,30h)

Teoria dels objectes en Psicodrama: Objecte intermediari e intraintermediari, Objecte transaccional, i Objecte protèsic.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Dissabte de 11.00h a 14.00h

1.2. (M3) Psicoteràpia i intervenció. (4h)

Història clínica psicodramàtica.

Diagnòstic. Pronòstic. Elaboració d'estratègies d'intervenció. La primera entrevista. Demanda manifesta i demanda latent. Definició d'objectius.

Equip Docent: Raúl Vaimberg, Camilo Diconca i Tali Vaimberg.

Dissabte de 15.00h a 20.00h

1.3. (M4) Taller de màscares (2,5h)

Equip Docent: Lluís Graells

1.3. (M4) Taller de teatre de figures i psicodrama. (3h)

Equip Docent: Andreu Carandell, Mónica Lombardo i Raúl Vaimberg.

SESSIÓ 3. 15 de desembre de 2021

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). 3h. Estructuració del rol de coordinador de grup i psicodramatista. (3:30h)

La intervenció grupal i psicodramàtica en nenes i adolescents.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SEMINARI 2. 21 i 22 de gener de 2022

Divendres de 18.00h a 21.30h

2.1. (M3) Introducció a la teoria i la tècnica del treball amb el cos i l'espai en grups i psicodrama. (2,5h)

Imatge del cos i imatge inconscient del cos. Cos, paraula i acció.

Teoria de la representació: la representació psíquica (representació de cosa, representació de paraula, representació de l'acció) i la representació en l'espai escènic.

El trauma psíquic, el seu impacte en la construcció de la imatge inconscient del cos i les modalitats d'elaboració a través del cos.

Aprofundir en els aspectes primitius de la conformació de la imatge inconscient del cos.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Dissabte de 11.00h a 14.00h

2.2. (M3) Psicoteràpia i intervenció (3h)

Diferents modalitats tècniques: aprenentatge de rols; jocs dramàtics; escenes amb objectes i situacions intermediàries; la tècnica de les imatges; tècnica mitjançant la tecnologia, tècniques de creació col·lectiva.

Equip Docent: Mónica Lombardo i Raúl Vaimberg.

Dissabte de 15.00h a 20.00h

2.3. (M4) Cine i psicodrama (3h)

Equip Docent: Andrés Bartos i Lara Vaimberg

2.3. (M4) Psicodrama públic. (2h)

Equip Docent: Lluís Graells i l'equip de Psicodrama Públic

SESSIÓ 4. 26 de gener de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Estructuració del rol de coordinador de grup i psicodramatista. (3:30h)

La intervenció grupal i psicodramàtica en els trastorns mentals severos.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 5. 23 de febrer de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Estructuració del rol de coordinador de grup i psicodramatista. (3h)

Intervenció en grups pre-formats i equips de treball.

Equip Docent: Raúl Vaimberg.

SEMINARI 3. 18 i 19 de març de 2022

Divendres de 18.00h a 20:30h

3.1. (M3) Introducció a la teoria i la tècnica les Arts plàstiques en Psicodrama (2,5h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Dissabte de 11.00h a 14.00h

3.2. (M4) Taller d'arts plàstiques en grup i psicodrama. (3hs)

La clínica grupal i psicodramàtica amb nens i adolescents a través de les arts plàstiques.

Equip docent: Marta Mercadé, Lara Vaimberg.

Dissabte de 15h a 20h

3.3 (M4). Psicodrama pedagògic (2h)

Equip Docent: Dolors Prats

3.4. (M4) Taller de Teatre d'ombres (3h)

Equip Docent: Lluís Graells

SESSIÓ 6. 23 de març de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Avenços en la Teoria de l'escena i la seva articulació amb la psicopatologia psicodramàtica.

Matrius i submatrius escèniques. (3h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Tali Vaimberg.

SESSIÓ 7. 18 d'abril de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Eines fonamentals de la investigació en psicoteràpia de grup i en equips de treball. (3h)

Equip Docent: María Teresa Anguera i Raúl Vaimberg

SESSIÓ 8. 11 de maig de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Eines fonamentals de la investigació en psicoteràpia de grup i en equips de treball. (3h)

Equip Docent: Maria Teresa Anguera i Raúl Vaimberg

SEMINARI 4. 20 i 21 de maig de 2022

Divendres de 18.00h a 20.30h

4.1. (M3) Teoria i tècnica de l'escena en grups i psicodrama. (2,5h)

Escenificació de la vida psíquica. El teatre de la ment. Persona, rol i personatge.

El text i l'acció dramàtica en les diferents patologies i en les diferents etapes evolutives: bogeria, ficció i realitat. Teatre representatiu i teatre performatiu.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Dissabte de 11.00h a 14.00h

4.2. (M4) Taller de teatre i psicodrama (3h)

Equip Docent: Antonio Simón Rodríguez, Mónica Lombardo i Raúl Vaimberg.

Dissabte de 15.00h a 20.00h

4.3. (M3) La clínica grupal i psicodramàtica del treball amb l'escena. (2,5h)

Equip docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo

4.4. (M4) Taller Grupanàlisis i psicoteràpia psicoanalítica grupal (2,5h)

Equip Docent: Lluís Albaigés i Joan Manel Blanqué.

SESSIÓ 9. 8 de juny de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M4). Taller de treball corporal. (3h)

Equip Docent: Raimón Àvila i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 10. 6 de juliol de 2022

Dimecres de 18.00h a 21.00h

(M3). Estructuració del rol. Aplicació i supervisió de les experiències o projectes desenvolupats pels alumnes. (3h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SEMINARI 5. 8 i 9 de juliol de 2022

Divendres de 18.00h a 20.30h

5.1. (M3). El treball amb la patologia mental severa i l'abordatge domiciliari. (2,5h)

Equip docent: Marta Montaner i Raúl Vaimberg.

Dissabte de 11.00h a 14.00h

5.2. (M3) Teoria del Aparell mental en grups i psicodrama. (3h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

Dissabte de 15.00h a 20.00h

5.3. (M3). Clínica de l'autisme i l'atenció precoç. (2h)

Equip docent: Laia Martí i Tali Vaimberg

5.4. (M3) Presentació i discussió sobre els treballs de final de postgrau. (3h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

NIVELL 3 (250 hores / 30 crèdits ECTS).

Nivells 1 + 2 + 3 = Màster en Grups i Psicodrama en dos anys acadèmics

MÒDUL 6

TEORIA I TÈCNICA AVANÇADA EN GRUPS I PSICODRAMA 2

8 crèdits ECTS. 65 hores.

5 seminaris de cap de setmana. Divendres de 18:00 a 22:00h. Dissabte de 10:00h a 14:00h i de 15:00h a 20:00h.

Objectius del mòdul: Adquirir coneixements teòrics i tècnics avançats sobre la intervenció en grups de psicoteràpia, grups de psicodrama i grups de treball.

SEMINARI 1.

1.1 Aprenentatge de rols. Jocs dramàtics. (4h)

Tècnica d'imatges estàtiques i en moviment. Imatge real i imatge simbòlica. Imatges històriques, del present i projeccions cap al futur. Casos clínics i simulació de sessions. Revisió de materials vistos a les pràctiques.

Equip Docent: Raúl Vaimberg, i Mónica Lombardo.

1.2. Els processos de transformació en les persones i els grups. (4h)

Els escacs grupals. La màquina grupal. Jocs de construcció col·lectiva. La tenda màgica. Tècniques del psicodrama pedagògic: dramatització de conceptes, figuració de projectes. Representació i resolució de conflictes individuals i col·lectives.

Escena i contraescena, equilibri i transformacions a partir d'escenes contràries.

Equip Docent: Raúl Vaimberg y Mónica Lombardo.

1.3. Taller de Teatre de figures i Psicodrama. (5h)

Escenificació a partir d'una hipòtesi de canvi o transformació. El titella grupal.

Equip Docent: Andreu Carandell i Toni Rumbau.

SEMINARI 2.

2.1. Models d'anàlisi grupal. (4h)

Grupanàlisi (Foulkes). Psicoanàlisi grupal (Bion). Psicodrama grupal (Moreno) Grup Operatiu (Pichon Riviere). La Multiplicació dramàtica (Pavlovsky)

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

2.2. Modalitats de lideratge grupal. (4h)

Els processos grupals: estudi de les seves etapes.

Formació, cohesió grupal idealitzada, cohesió grupal real, maduresa grupal (Vaimberg).

Forming, storming, norming i performing (Tuckman).

Grup intern i grup extern. (Pichón Rivière)

Massa i grup organitzat (Freud).

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

2.3. Taller El desenvolupament de la creativitat. (5h)

Tècniques de creació plàstica i de representació gràfica. Relació amb els materials i el paper. La representació plàstica del grup.

Equip Docent: Marta Mercadé.

SEMINARI 3.

3.1. Dinàmica d'una sessió de psicodrama. (4h)

Teoria de l'escena. Processos de transformació a partir de la teoria de l'escena.

Escena 1, escena 2 i escena 3.

Descripció del procés en 10 etapes. 1. Lectura escènica, 2. Hipòtesi dramàtica. 3. Posada en escena. 4.

Anàlisi de l'escena. 5. Dramatització. 6. Hipòtesi terapèutica. 7. Dramatització transformativa. 8.

Anàlisi del procés. 9. Escena des del punt de vista de l'auditori. 10. Anàlisi del procés.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

3.2. Tipus de lideratges. (4h)

En funció de diferents personalitats i de diferents estructures grupals.

El lloc de l'observador des de les diferents funcions i des de les diferents matrius escèniques.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

3.3. Taller El teatre terapèutic. (5h)

La transformació performativa en escena. La realització com a escena. Les funcions de l'acció i el desenvolupament de les capacitats d'observació.

Equip Docent: Antonio Simón Rodríguez Martínez.

SEMINARI 4.

4.1. Escenografies de la vida quotidiana. (4h)

Imatge de l'espai. Estructures espacials: casa, treball, arquitectura i espai urbà. Escenografies de la vida quotidiana.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

4.2. Imatge del cos. (4h)

Les distàncies i la relació, el cos i les estructures de poder, el vestuari, la postura corporal i les relacions de cura. Crisis i traumatismes psíquics individuals, en grups i en equips i els seus efectes en l'àmbit del cos i de la ment. Els dols en les persones i en els equips de treball.

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

4.3. Taller de Psicodrama corporal. (5h)

El cos i la música. La transformació a través del cos i de l'espai. El grup com un cos en acció.

Equip Docent: Mónica Lombardo Cueto.

SEMINARI 5.

5.1. Teoria del subjecte i teoria de l'objecte. (4h)

Relació subjecte-objecte. Intrasubjectivitat, intersubjectivitat i transsubjectivitat. El tercer analític i les relacions protèsiques. Anàlisi de les relacions terceritzades, l'arbitratge, la discriminació de rols. Idealització i desidealització. Il·lusió i realitat. Desitjos, possibilitats i límits.

Equip Docent: Raúl Vaimberg, Mónica Lombardo.

5.2. La Intrasubjectivitat en els grups terapèutics i les relacions internes en els grups de treball. (4h)

La tasca i les relacions emocionals. Agressivitat (competitivitat productiva o rivalitat destructiva). Dependència (dependència col·laborativa o passivitat improductiva). Passió (complicitat creativa o sexualització conflictiva). Poder (autoritat organitzadora o dominació denigradora). Tristesa (reflexivitat reguladora o culpabilització paralitzant). Por (temor prudent o temeritat o evitació de la realitat).

Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

5.3. Taller de màscares. (5h)

Neutra, de cartó, artística. La màscara com a objecte intermediari i intraintermediari. Màscara i contramàscara. L'escenificació a partir d'una hipòtesi terapèutica. Les màscares del grup. Escenes grupals amb màscares.

Equip Docent: Lluís Graells.

MÒDUL 7 (Especialització Salut Mental)

TEORIA I TÈCNICA EN DIVERSES PSICOTERÀPIES

9 crèdits ECTS. 75 hores.

Realitzat online.

Objectius del mòdul: Estudiar diferents orientacions psicoterapèutiques aplicables als grups i articulables amb la metodologia psicodramàtica.

7.1. Psicoteràpia estratègica. (15h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg

7.2. Psicoteràpia psicoanalítica breu (15h)

Equip Docent: Raúl Vaimberg

7.3. Psicoteràpies online (15h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg

7.4. Psicoteràpies constructivistes. (15h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg

7.5. Psicoteràpia sistèmica. (15h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg

MÒDUL 8.

ESTRUCTURACIÓ DEL ROL DE PSICOTERAPEUTA DE GRUP I PSICODRAMATISTA.

4 crèdits ECTS. 35 hores.

Objectius del mòdul: Entrenament del rol de coordinador de grup i psicodramatista a partir de les escenes internes que possibiliten i dificulten la seva realització. Desenvolupament experiencial del rol professional a través de la intervenció en diversos casos clínics.

SESSIÓ 1.

Escenes nuclears del coordinador de grup i psicodramatista (3:30h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 2.

Escenes nuclears del coordinador de grup i psicodramatista (3:30h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 3.

Escenes nuclears del coordinador de grup i psicodramatista (3:30h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 4.

Escenes nuclears del coordinador de grup i psicodramatista (3:30h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 5.

Escenes nuclears del coordinador de grup i psicodramatista (3:30h)
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 6.

Treball de coordinació de grups i psicodrama a partir de casos clínics
Nens, Adolescents, Neuròtics, Trastorns mentals severos. Parelles i famílies.
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 7.

Treball de coordinació de grups i psicodrama a partir de casos clínics
Nens, Adolescents, Neuròtics, Trastorns mentals severes. Parelles i famílies.
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 8.

Treball de coordinació de grups i psicodrama a partir de casos clínics
Nens, Adolescents, Neuròtics, Trastorns mentals severes. Parelles i famílies.
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 9.

Treball de coordinació de grups i psicodrama a partir de casos clínics
Nens, Adolescents, Neuròtics, Trastorns mentals severes. Parelles i famílies.
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

SESSIÓ 10.

Treball de coordinació de grups i psicodrama a partir de casos clínics
Nens, Adolescents, Neuròtics, Trastorns mentals severes. Parelles i famílies.
Equip Docent: Raúl Vaimberg i Mónica Lombardo.

MÒDUL 9

PRÀCTIQUES INSTITUCIONALS I PRIVADES.

3 crèdits ECTS. 25 hores.

Objectius del mòdul: Coordinació d'una experiència de psicoteràpia de grup i psicodrama en equips de salut mental públics o privats.

MÒDUL 10

TREBALL FINAL DE MÀSTER.

6 crèdits ECTS. 50 hores.

Objectius del mòdul: Realització d'un treball d'investigació o desenvolupament d'un projecte al voltant de l'especialització escollida. Contarà amb tutories grupals i individuals i es presentarà públicament davant un tribunal constituït amb aquesta finalitat.

NIVELLS DE FORMACIÓ I CONVALIDACIONS

Es proposen tres programes de formació:

1. Màster de 500 hores presencials en dos anys acadèmics. 60 crèdits ECTS. **Màster en Grups i Psicodrama per l'IL3-UB** (especialització en Salut Mental i especialització en Organitzacions i empreses). Format per 3 Nivells :

- a. Nivell 1. (125hs. 15 crèdits ECTS) Equivalent al "Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB".
M 1 (8 crèdits ECTS): Teoria i tècnica dels grups i el psicodrama.
M 2 (7 crèdits ECTS): Aplicacions dels grups i el psicodrama.
- b. Nivell 2. (125hs. 15 crèdits ECTS) Equivalent al "Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB".
M 3 (6 crèdits ECTS): Teoria i tècnica avançades en grup i psicodrama.
M 4 (3 crèdits ECTS): Taller de tècniques.
M 5 (6 crèdits ECTS): Pràctiques institucionals i d'investigació.
- c. Nivell 3. (250hs. 30 crèdits ECTS)
M 6 (8 crèdits ECTS): Teoria i tècnica avançades en psicoteràpia de grup i psicodrama.
M 7 (9 crèdits ECTS): Teoria i tècnica en diverses psicoteràpies.
M 8 (4 crèdits ECTS): Estructuració del rol de psicoterapeuta de grup i psicodramatista.
M 9 (3 crèdits): Pràctiques institucionals i privades.
M 10 (6 crèdits): Treball final de màster.

(*) Nivell 1 + Nivell 2 de Màster equival al Títol de Postgrau.

2. Postgrau de 250 hores presencials en un any acadèmic. 30 crèdits ECTS: **Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB**. Equivalent a: Nivell 1 + Nivell 2 del màster.

3. Expert de 125 hores presencials en un any acadèmic. 15 crèdits ECTS: **Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB**. Equivalent a: Nivell 1 del màster.

METODOLOGIA D'AVALUACIÓ

MÒDUL 1: Representa el 50% de la nota d'avaluació del nivell 1 del postgrau o de l'expert.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de l'experiència vivencial psicodramàtica.
- Elaboració d'un treball sobre els continguts del mòdul. Es valorarà positivament que en el treball de final de mòdul s'incloguin experiències o projectes d'instrumentació del psicodrama en diferents camps d'aplicació.

MÒDUL 2: Representa el 50% de la nota d'avaluació del nivell 1 del postgrau o de l'expert.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de l'experiència vivencial psicodramàtica.

- Elaboració d'un treball sobre els continguts del mòdul. Es valorarà positivament que en el treball de final de mòdul s'incloguin experiències o projectes d'instrumentació del psicodrama en diferents camps d'aplicació.

MÒDUL 3: Representa el 40% de la nota d'avaluació del nivell 2 del postgrau.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de l'experiència vivencial psicodramàtica.
- Elaboració d'un treball teòric.

MÒDUL 4: Representa el 20% de la nota d'avaluació del nivell 2 del postgrau.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de l'experiència vivencial psicodramàtica.
- Realització d'un informe tipus crònica de l'experiència realitzada als tallers de tècnica avançada.

MÒDUL 5: Representa el 40% de la nota d'avaluació del nivell 2 del postgrau.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de l'experiència clínica i d'investigació.
- Realització d'una memòria clínica sobre les pràctiques realitzades en un centre o elaboració d'un treball d'investigació clínica segons la modalitat A o B que es triï.

MÒDUL 6, 8 i 9: Representa el 60% de la nota d'avaluació del nivell 3 del màster.

- Avaluació continuada a partir de la participació en la discussió teòrica i de la experiència clínica i d'investigació.

MÒDUL 7:

- Avaluació continuada a partir de la participació a les videoconferències per ZOOM i als treballs guiats a través de la plataforma.

MÒDUL 10: Representa el 40% de la nota d'avaluació del nivell 3 del màster.

- El treball final de màster serà objecte d'una defensa pública davant un tribunal constituït amb aquesta finalitat.

TITULACIÓ I ACREDITACIONS

Els participants que compleixin els requisits previstos en la normativa acadèmica de la UB i que hagin superat satisfactòriament el sistema d'avaluació, obtindran la titulació de "Màster en Grups i Psicodrama" amb "Especialització en Salut Mental" o amb "Especialització en Organitzacions i Empreses", "Diploma d'especialització/Diploma de Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama" i "Expert en Tècniques de Grup i Psicodrama", atorgats per l'IL3-UB amb la col·laboració de GRUP Formació.

Els participants que no comptin amb la titulació universitària prèvia i que hagin superat satisfactòriament les proves d'avaluació corresponents obtindran la titulació de "Diploma d'Extensió

Universitària en Grups i Psicodrama” amb “Especialització en Salut Mental” o amb “Especialització en Organitzacions i Empreses”, “Diploma d’Extensió Universitària en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama” i “Certificat d’Extensió Universitària en Tècniques de Grup i Psicodrama”.

Normativa vigent de l’Agència de Postgrau de la Universitat de Barcelona. Aprovada pel Consell de Govern amb data 29 de maig de 2013. Posterior modificació aprovada pel Consell de Govern amb data 15 de febrer de 2016.

ALUMNAT TITULAT	ALUMNAT NO TITULAT
Màster	Diploma d’Extensió Universitària
Diploma d’especialització / Diploma de Postgrau	Diploma d’Extensió Universitària
Expert	Certificat d’Extensió Universitària
Curso superior universitari	Certificat d’Extensió Universitària

BIBLIOGRAFIA

PRINCIPAL

Vaimberg, R.; Lombardo, M. (2015). *Psicoterapia de grupo y psicodrama. Teoría y técnica*. Barcelona: Octaedro.

Vaimberg, R.; Lombardo, M. (2016). Dossier teòric para el Mòdul 3 del Postgrado.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 1)

Bion, W. R. (1985). *Experiencias en grupos*. Buenos Aires: Paidós.

Brook, P. (1968). *El espacio vacío*. Barcelona: Península.

Dolto, F. (1986). *Imagen inconsciente del cuerpo humano*. Buenos Aires: Paidós.

Donnellan, D. (2000). *El actor y la diana*. Madrid: Editorial Fundamentos.

Etchegoyen, R. (1986). *Los Fundamentos de la técnica psicoanalítica*. Buenos Aires: Amorrortu.

Freud, S. (1913). "Tòtem y tabú", vol. XIII, O. C., Buenos Aires: Amorrortu editores, 2a ed. en castellà.

Freud, S. (1921). "Psicología de las masas y análisis del yo", vol. XVIII, O. C., Buenos Aires: Amorrortu editores, 2a ed. en castellà.

Freud S. (1930). "El malestar en la cultura", vol. XXI, O.C., Buenos Aires: Amorrortu editores, 2a ed. en castellà

Grinberg, L.; Langer, M.; Rodriugué, E. (1977). *Psicoterapia del Grupo*. Buenos Aires: Paidós.

Martínez Bouquet, C. (2005). *Fundamentos para una teoría del psicodrama*. Buenos Aires: Siglo XXI.

Melendres, J. (2000). *La Dirección de los actores: Diccionario Mínimo*. Madrid: Asoc. Directores de Escena.

Moreno, J. L. (1966). *Psicoterapia de Grupo y Psicodrama*. México: Fondo de Cultura Económica.

Moreno, J. L. (1974). *Psicodrama*. Buenos Aires: Ediciones Hormé.

Pavis, P. (1984). *Diccionario del Teatro*. Barcelona: Paidós.

Pichon-Rivière, E. (1985). *El proceso grupal*. Buenos Aires: Ediciones Nueva Visión.

Rojas Bermúdez, J. (1977). *Teoría y técnica psicodramáticas*. Barcelona: Paidós.

Schilder, P. (1989). *Imagen y apariencia del cuerpo humano*. México: Paidós.

Vaimberg, R. (2012). *Psicoterapia de grupo. Psicoterapia de grupo online*. Barcelona: Octaedro.

Winnicott, D.W. (1979). *Realidad y Juego*. Barcelona: Gedisa.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 2)

Alexander, F. (1939). "Psychological Aspects of Medicine". *Psychosomatic Medicine*, vol.1, Nº1, Gener.

Alexander, F. (1978). *Psiquiatria dinámica*. Buenos Aires: Paidós. 4a ed.

Anzieu, D. (1987). *Las envolturas psíquicas*. Buenos Aires: Amorrortu Editores.

Kaës, R. (1977). *El aparato psíquico grupal*. México: Gedisa.

Kernberg, O. (2001). *Desórdenes fronterizos y narcisismo patológico*. Barcelona: Editorial Paidós.

Kohut, H. (1977). *The Restoration of the Self*. New York: International Universities Press.

McDougall, J. (1987). *Teatro de la mente. Ilusión y verdad en el escenario psicoanalítico*. Madrid: Tecnipublicaciones.

McDougall, J. (1991). *Teatros del cuerpo*. Madrid: editorial Julián Yébenes.

Schützenberger, A. (1970). *Introducción al psicodrama. En sus aspectos técnicos*. Madrid: Aguilar.

Shapiro, D. (1965). *Los estilos neuróticos*. Madrid: Gaia Ediciones.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 3 i 4)

Àvila, R. (2011). *Moure i commoure*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Institut del Teatre.

Gómez, C.; Mercadé, M. (2018) *Art, creativitat i conflicte. Camins per educar*. Barcelona. Associació de Mestres Rosa Sensat.

Kesselman, H.; Pavlovsky, E.; Frydlewsky, L. (1978). *Las escenas temidas del coordinador de grupos*. Madrid: Editorial Fundamentos.

Knoedgen, W. (2003). *El teatro imposible. Per una fenomenologia del teatre de Figures*. Barcelona: Institut del Teatre.

Pallasma, J. (2006) *Los ojos de la piel. La arquitectura y los sentidos*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili.

Van der Kolk, B. (2015). *El cuerpo lleva la cuenta. Cerebro, mente y cuerpo en la superación del trauma*. Barcelona: Editorial Eleftheria.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 5)

Algara, P.S.; Anguera, M. T. (2013). "Qualitative/quantitative integration in the inductive observational study of interactive behaviour: impact of recording and coding among predominating perspectives". *Qual Quant* (2013) 47:1237–1257. DOI 10.1007/s11135-012 9764-6.

Anguera, M. T. (2010). "Posibilidades y relevancia de la observación sistemática por el profesional de la psicología". *Papeles del Psicólogo*, 2010. Vol. 31(1), pp. 122-130. <http://www.cop.es/papeles>.

Portell, M; Anguera, M. T. (2015). "Guidelines for reporting evaluations based on observational methodology". *Psicothema* 2015. Vol 27. N° 3. 283-289. www.psicothema.com.

Vaimberg, R. (2012). *Psicoterapia de grupo. Psicoterapia de grupo on line. Teoría, técnica e investigación*. Barcelona: Octaedro.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 6)

Douglas, M. (1978). *Símbolos naturales*. Madrid: Alianza Universidad.

Sennett, R. (1997). *El cuerpo y la ciudad en la civilización occidental*. Madrid: Alianza Editorial.

Mac Dougall, J. (1996) *Teatros del cuerpo*. Madrid: Editorial: JULIAN YEBENES S.A.

Pera, C. (2006). *Pensar desde el cuerpo (ensayo sobre la corporeidad humana)*. Madrid: Editorial Triascatela.

Wengrower, H.; Chaiklin, Sh.(2008). *La vida es danza. El arte y la ciencia de la Danza Movimiento Terapia*. Barcelona: Editorial Gedisa.

Rybczynski, W. (2009). *La casa. Historia de una idea*. San Sebastián: Editorial Nerea (9a ed.).

Bachelard, G. (2010). *La poética del espacio*. México: Fondo de cultura económica (Undécima impresión).

Eibl-Eibesfeldt, I. (1973). *El hombre preprogramado*. Madrid: Alianza Editorial.

Eibl-Eibesfeldt, I. (1972). *Amor y odio*. México: Siglo veintiuno Editores.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 7: Especialització en Salut Mental)

S'elaborarà un dossier específic pels continguts del mòdul que serà entregat als alumnes.

COMPLEMENTÀRIA (MÒDUL 8: Especialització en Salut Mental)

Vaimberg, R.; Lombardo, M. (2015). *Psicoterapia de grupo y psicodrama. Teoría y técnica*. Barcelona: Octaedro.

Pavlovsky, E.y H. Kesselman. (1989). *Multiplicación dramática*. Buenos Aires: Editorial Búsqueda.

EQUIP DOCENT

Raúl Vaimberg Grillo.

Director del programa. Metge psiquiatra. Doctor en Psicologia per la UB. Màster en Societat de la Informació per la UOC. Psicodramatista. Psicoanalista. Psicoterapeuta. Director de GRUP. Membre de la IAGP (International Association for Group Psychotherapy and Group Processes). Membre de la FEAP. Membre de la SEPTG (Sociedad española de psicoterapia y técnicas de grupo). Membre de la AEP (Asociación española de psicodrama). Membre de IPSI formació. Docent en temes de psicodrama, psicoanàlisis i psicoteràpia de grup des de l'any 1985. Ha realitzat diverses publicacions, destaquen: *Psicoterapia de grupo*. *Psicoterapia de grupo online* (2012) i *Psicoterapia de grupo y Psicodrama* (2015).

Mónica Lombardo Cueto.

Professora d'expressió corporal (Escuela Nacional de Danza de Buenos Aires). Jo-Auxiliar de Psicodrama i Psicodansa (Asociación Argentina de Psicodrama y Psicoterapia de grupo). Coordinadora de l'àrea corporal de GRUP. Docent en temes de psicodrama i psicodrama corporal des de l'any 1985. Docent en tècniques de consciència corporal. És autora del llibre *Psicoterapia de grupo y Psicodrama* (2015).

Lluís Albaigès Sans.

Llicenciat en Medicina per la U.A.B., especialista en psiquiatria. Psicoterapeuta d'orientació psicoanalítica. Consultor de grups i organitzacions. Coordinador docent de la unitat de medicina familiar i comunitària entre 1990 i 2000. Docent i supervisor de la formació de psicoterapeutes del CEPP. Consultor i docent al IES sobre teràpia familiar i grupal entre 2000 i 2008. Cap clínic i cap de servei al centre de salut mental de l'Hospitalet i des de 2010 director de l'àrea assistencial en salut mental comunitària de l'Hospitalet. Actualment també president de la Secció col·legial de metges psiquiatres i membre de la Junta de la FCCSM.

María Teresa Anguera Argilaga.

Llicenciada en Psicologia i en Dret i Doctora en Psicologia per la UB, i Catedràtica de Metodologia de les Ciències del Comportament de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona. Ha impartit docència en tots els nivells, i de diverses assignatures metodològiques a la Universitat de Barcelona. També ha impartit classes de Doctorat, Màster i Postgrau a diverses universitats de Espanya i Portugal. Ha realitzat diverses publicacions a Espanya i a l'estranger. Destaca l'autoria / coautoria de 20 llibres, 80 capítols de llibres, i 92 articles en revistes científiques. Coordina el "Grup de Recerca i Innovació en Dissenys (GRID). Tecnologia i aplicació multimèdia i digital als dissenys observacionals", reconegut per la Generalitat com a Grup de Recerca de Catalunya.

Raimon Àvila Castells.

Llicenciat en Dansa Contemporània per l'Institut del Teatre de Barcelona. El 1983 completa els seus estudis a l'escola Mudra, de Maurice Béjart, a Brussel·les. Des de 1988 imparteix classes de Tècniques de consciència corporal, moviment i tallers d'interpretació a l'Escola Superior d'Art Dramàtic de l'Institut del Teatre de Barcelona i a l'Escola Superior de Música de Catalunya. Es autor de *Jirí Kylian: somniador de danses* (2003) *Moure i commoure, consciència corporal per a actors, músics i ballarins* (2011) i *Impulsos, emoció i qualitat de moviment en l'interpret escènic* (2016).

Andrés Bartos Amory.

Deu any treballant com a realitzador, muntador, i productor audiovisual. Ha col·laborat en llargmetratges de reconeixement internacional com *La Chana* de Lucija Stojevic, a més a més de realitzar peces per a internet, cinema, televisió i galeries d'Art. Actualment és director i productor en Noon Films, on està desenvolupant diferents projectes de cinema i documental. Conjuntament amb Raül Vaimberg creen el taller de Cine Interior a GRUP, una aproximació al psicodrama des de l'òptica del cinema.

Joan Manuel Blanqué López.

Metge. Psiquiatra. Doctor en Medicina per la UB. Coordinador de la Secció de formació de dinàmica grupal de l'Associació Catalana de Psicoteràpia Psicoanalítica. Organitzador de seminaris experiencials. Ex-coordinador del Programa de Psicosis incipient del Centre de Salut Mental de Montjuïc de la Fundació Hospital Sant Pere Claver.

Elena Blaya Boronat.

Mestra de primària per la Universitat de Barcelona. Experta en Psicoteràpia de grup i psicodrama per l'IL3-Universitat de Barcelona. Treballa en l'elaboració de materials didàctics i amb diferents col·lectius per la descoberta de les pròpies capacitats comunicatives i creatives.

Vicenta Bosch Ayala.

Llicenciada en ciències econòmiques per la Universitat de Barcelona. Màster en Marketing. Màster en Comerç Internacional. Directora de l'Oficina de promoció econòmica de la Generalitat de Catalunya a Londres. Postgraduada en Big Data. Actualment es consultora internacional en seguretat de productes.

Andreu Carandell Gottschewsky.

Actor, director i dramaturg. És especialista en Tècniques de Teatre de l'Oprimit i professor de Tècniques Actorals i Creació Col·lectiva de l'Institut del Teatre. Ha treballat als grups de Teatre visual "Teatre Curial", "La Fanfarra" i "Comediants", fins que el 1989 funda la Companyia de titelles "Turruquena". Ha estudiat Teràpia d'Integració Psicocorporal i Biodinàmica Craneosacral. Ha sigut docent a Alemanya, Corea, Japó, Brasil i Letònia.

José Antonio Estévez Araujo.

Llicenciat en Filosofia i Doctor en Dret per la Universitat de Barcelona, Catedràtic de Filosofia del dret en aquesta mateixa universitat. Ha publicat, entre altres, els llibres *Schmitt en Weimar* (1988), *La constitució como proceso y la desobediencia civil* (1994), *El revés del Derecho* (2006) *El libro de los deberes* (2013) i *La democracia en bancarrota* (2015). Actualment dirigeix l'equip d'investigació reconegut de 'Filosofia del Derecho' de la Universitat de Barcelona.

Ricard Frigola.

Llicenciat en Economia i Empresa i MBA per la Universitat de Barcelona. MBA European Health Leadership pel Kings Fund College of London. CEO del Comitè Organitzador Olímpic Barcelona 1992 (COOB'92, SA). Gerent de l'Ajuntament de Barcelona i Gerent Adjunto de l'Hospital Vall Hebron. Actualment és professor del Màster de Polítiques i Regulació de Sectors Econòmics de la Universitat de Barcelona. Director de Relacions Institucionals i Ciutadanes d'AGBAR, després de sis anys com a CEO de SUEZ AGBAR a Rio de Janeiro (Brasil) on ha liderat projectes en el sector de l'aigua. També es Vice-president de la Cambra de Comerç Brasil Catalunya.

Elida Cora Fueguel de Kaminker.

Llicenciada en Ciències de l'Educació per la Universitat de Buenos Aires, Argentina. Doctora en Pedagogia per la Universitat de Barcelona. Llibres publicats: *Interacción en el aula* (2000), *Innovemos el aula, creatividad, grupo y dramatización* (amb Maria Rosa Montolui, 2000), *Las ludotecas. Instituciones de juego de María Borgia* (col·laboració, 2000) i *El malestar docente, propuestas para reducir el estrés del profesorado* (amb María Rosa Montolui, 2005).

Lluís Graells Montserrat.

Diplomat en Mim i Pantomima i Graduat en Art Dramàtic en l'especialitat de Direcció i Dramatúrgia per l'Institut del Teatre. Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per IL3-UB. Director artístic (de 1998 a 2015) del Festival internacional de Mim i Teatre Gestual de Reus, COS. Creador i responsable (2013-2015) del Centre de les Arts Gestuals i del Circ de Reus, GINY. Professor de l'Escola Superior d'Art Dramàtic de l'Institut del Teatre de Barcelona, en les especialitats d'Interpretació i Direcció i Dramatúrgia. Col·labora amb l'AIDAS de Versailles i la Cie. Pas de Dieux de París en els seus programes de formació des de 2008.

Marissa Josa Armengol.

Actriu. Llicenciada en Art Dramàtic. Professora de tècnica de veu i interpretació a l'Institut del Teatre de Barcelona.

Alberto Jaime Kaminker.

Llicenciat en Economia pe la Universidad de Buenos Aires. Funcionari diplomàtic del Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto de la República Argentina (1979-2014)

- Cap de l'Oficina Comercial de la Embajada de la Rep. Argentina a Polònia (1982-1988)
- Cònsol General de la Rep. Argentina a Barcelona (1992-1998)
- Ministre Conseller de la Embajada de la Rep. Argentina a França (2000-2007)
- Encarregat de Negocis de la Embajada de la Rep. Argentina a Nigèria (2008)
- Ambaixador argentí al Vietnam (2009-2013)

Fernando Latas Nivelá.

Diplomat en Fisioteràpia, Postgrau en Osteopatia Estructural i Màster en Osteopatia Cranial-Visceral, per la EU Gimbernat adscrita a la UAB. Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-Universitat de Barcelona. Formació en Teràpia Cráneo-Sacral per el Upledger Institute. Membre de l'àrea corporal de GRUP.

Marta Mercadé Figueras.

Educadora social i antropòloga. Especialista en educació, creativitat i resolució de conflictes. Desenvolupa amb l'Associació Creart projectes educatius a través de l'art en diferents àmbits i, actualment també col·labora en la direcció de l'escola Traç Expressió Plàstica.

Tom Morgenstern.

Llicenciat en Periodisme per la Universitat Ramón Llull. Màster en Direcció de Comunicació per la UAB. Actualment director de comunicació de l'empresa d'organització d'esdeveniments esportius Marnaton. CEO i fundador de l'agència OW Comunicació Creativa. Professor de 'Advertising and multimedia online marketing' a la ESERP Business School. Amplia experiència en el món del periodisme, als departaments d'informatius d'emissores com Ràdio Flaixbac, Radio Nacional i Onda Cero, essent en aquesta última redactor i responsable de la secció de societat.

Maria Palacin Lois.

Doctora en Psicologia i Llicenciada en Filosofia i Ciències de l'Educació per la UB. Dirigeix el Màster en Autoliderazgo y Conducción de Grupos, així com el Curso de Experto en Avances en habilidades de liderazgo. Professora Titular de la Universitat de Barcelona en la qual Coordina l'Àrea de Psicologia dels Grups. Actualment és secretària acadèmica de la Facultat de Psicologia de la UB. Col·labora i participa en la empresa privada i institucions públiques per a la creació de programes d'Entrenament i Assessoria de Programes de Lideratge i Desenvolupament d'equips Directius. Ha estat presidenta de la Sociedad Española de Psicoterapia y Técnicas de Grupo.

Meritxell Santamaría

Llicenciada en Art dramàtic per l'Institut del teatre, rep una beca per estudiar biomecànica amb Nikolai Karpov a San Miniato (Itàlia) i rep estudis d'interpretació i dansa a El Timbal, Centre de formació i creació escènica i estudis Nancy Tuñon. També obté el Grau Superior de solfeig i cant coral i el Grau Elemental de Piano, pel Conservatori del Liceu. Estudia violí i cant i fa cursos de clown amb Sergi Estebanell (Pallapupas, pallassos d'hospital). Actualment cursant el Màster en grups i psicodrama amb Grup Formació. Des del 2002 ha treballat en diferents espectacles teatrals així com en el cine i la televisió. Es dedica a la pedagogia teatral amb infants, adolescents i adults des de fa 18 anys.

Actualment és cofundadora del col·lectiu Colabse amb el qual fa gira per tot Europa amb l'espectacle Mesa para 2.

Antonio Simón Rodríguez Martínez.

Llicenciat en Art Dramàtic. Professor de l'Institut del Teatre de Barcelona en l'especialitat de Direcció d'actors i en tallers d'interpretació. Professor del MUET (Màster Universitari d'Estudis Teatrals. UAB). Màster en Psicoteràpia Analítica Junguiana-UAB.

Josep Tous Andreu.

Llicenciat en veterinària. Màster en direcció d'empreses i organitzacions, Diplomat en Direcció general per IESE. Expert en grups i psicodrama per l'IL3-UB. Actualment divideix la seva activitat en la consultoria internacional en protecció al consumidor i la consultoria en gestió de grups en les empreses.

Lara Vaimberg Lombardo.

Psicòloga Clínica. Màster Universitari en Psicologia General Sanitària per la Universitat Ramon Llull. Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB. Membre de GRUP, servei de psicoteràpia. Experiència en serveis públics d'atenció precoç (CDIAP del Maresme). Terapeuta de grups de nens i adolescents mediat amb videojocs a FOCUS.

Tali Vaimberg Lombardo.

Metge psiquiatra per la UB, psicoterapeuta especialista en infància i adolescència. Màster en psicoteràpia psicoanalítica aplicada a la xarxa pública per la Universitat de Barcelona. Postgrau en Psicoteràpia de Grup i Psicodrama per l'IL3-UB. Membre de GRUP àrea clínica treballant amb nens i adults. Ha realitzat treball especialitzat en l'àmbit del Trastorn del espectre autista i psicosis. Psiquiatra del centre especial i terapèutic Carrilet. Supervisora de grups del centre Pilot Sant Just.

Begonya Vázquez Lejárcegui.

Psicòloga Clínica. Psicoterapeuta A.C.P.P. Psicoanalista S.E.P. Psicòloga adjunta a l'Equip d'Atenció al Menor de la Fundació Sant Pere Claver.